

Innlandet Fylkeskommune
Postboks 4404, Bedriftssenteret
2325 HAMAR

Deres ref.: 2022/12316-3

Deres dato:

Vår ref.: 23/00051-2

Vår dato: 09.03.2023

Regional plan for klima, energi og miljø - Innspill fra Museumsforum Innlandet

Museumsforum Innlandet takker for muligheten til å gi innspill til regional plan for klima, energi og miljø.

Norsk skogmuseum

Norsk Skogmuseum er et museum med nasjonalt ansvar for å bevare og formidle historien om utmarksnæringene, jakt, fangst, fiske, skog, skogbruk og skogindustri. I stor grad er dette forhold gitt bred omtale i planen, men uten at den spesielle situasjon at Innlandet har disse temaers nasjonale museum er gitt omtale eller vurdert utnyttet i å fremme planens målsettinger, tiltak og kommunikasjonsutfordringer. Museet har betydelig kildemateriale, kompetanse og er en naturlig møteplass for informasjon og diskusjon om planens mål, delmål og tiltak.

Museet har mye fokus på «den vanskelige naturforvaltningen» som konkret går på samtidens dilemmaer i arbeid med «grønn omstilling», eksemplifisert ved vannkraftutbygging, vindmøller, bærekraftig skogbruk, rent ferskvann, nedbygging av utmark og velfungerende økosystemer. Norsk skogmuseum har mange utstillinger som illustrerer og informerer om aktuelle tema i planen. Museet besøkes av over 100 000 gjester årlig hvorav nær 20 000 er skolebarn på ulike alderstrinn. Et strukturelt samarbeid med Innlandet fylkeskommune ville kunne gi gjensidige fordeler i viktig nasjonalt og regionalt informasjonsarbeid.

Mot slutten av 2022 ble museet av Miljødirektoratet tildelt rollen som «Nasjonalt besøksenter skog» som ytterligere aktualiserer muligheter. Siden 2003 har Norsk skogmuseum vært et av to nasjonale museer for NVEs museumsordning med årlige prosjekter og nasjonalt formidlingsansvar.

Planen bør omtale den spesielle nasjonale rollen til Norsk skogmuseum og tydeliggjøre enkelte konkrete muligheter som dette gir Innlandet. Et naturlig sted å omtale dette i eget avsnitt er planens pkt 4.2 underpunkt «Kommunikasjon og kompetanse». I strategier pkt 5.3, strategi 3.1.1 og 3.1.2 må det være en uteglemlelse at Norsk skogmuseum og Innlandets museer ikke er ført inn som forventet samarbeidspart.

Museenes rolle i oppfølging av planen

Planens pkt 4.3 angir at regionalt partnerskap står sentralt i oppfølgingen av planen. Innlandets museer har samordnet seg i Museumsforum Innlandet, men inngår ikke i regionalt partnerskap og er dermed lite påkoblet oppfølgingen. Her ligger en risiko for å miste museenes innspill og potensial i oppfølgingen av planens handlingsprogram. Dette illustreres ved at museene som aktør ikke nevnes som forventede samarbeidspartnere ved noen av handlingsplanens strategier og forslag til tiltak. Museumsforum Innlandet bør inviteres inn som deltaker i Regionalt partnerskap og konkret nevnes som samarbeidspart ved enkelte relevante tiltak.

Klimautfordringer for bygningsarven

Det er velkjent at Innlandet har en betydelig mengde antikvariske bygg og bygningsmiljø i privat og offentlig eie som påvirkes sterkt av endringer i klima. Museene i Innlandet forvalter ca 25% av alle antikvariske bygg ved norske museer. Gjennom satsing på bygningsvernrådigerordningen utviklet i Oppland, nå under utvidelse til hele Innlandet, bidrar fylkeskommunen i samarbeid med museer og kommuner til en betydelig positiv innsats og desentralisert næringsaktivitet tilknyttet formålet.

Denne satsingen bør omtales i planens tiltaksdel, for eksempel i planens pkt 5.4, strategi 4.1.1, 4.1.2 og 4.3.2 og museene skrives inn som forventet samarbeidspart.

Kulturmiljø

Strategiens tiltak 5.3.2 angir ambisjonen om å bringe Norsk seterkultur inn på UNESCOs verdensarvliste. Dette er positivt, og museene er delaktig i prosjektgruppen.

Ettersom Innlandet også omfattes av verdensarvstedet Røros bergstad og Circumferensen med lokaliteter både i Tolga og Os kommuner bør dette også nevnes som eget tiltak i samme punkt i planen.

Ambisjonen om «Finnskogen som verdensarv» gjennom et grenseoverskridende samarbeid er aktualisert som et ønsket utviklingsprosjekt av sentrale aktører i Sverige og Norge. Den unike Finnskogkulturen er ellers ikke nevnt i planen, men er et helt spesielt historisk, kulturelt og kulturlandskapsmessig særtrekk for Innlandets grenseområder mot Sverige. En måte å innarbeide dette på er å legge inn et tiltak om å vurdere et arbeid for å kunne oppnå UNESCO-verdensarvstatus for Finnskogen.

Tiltakspunkt 5.3.1 om KULA bør også legge inn museene som forventede samarbeidspartnere.

Omstilling til og bruk av, fornybar energi

Dette er en utfordring som oppleves høyaktuell gitt energipriser og varsler om mulig energiknapphet i årene fremover. En bærekraftig utvikling i Innlandet uten gode løsning på energiutfordringen vil ikke lykkes.

Planens pkt 5.6 angir en rekke gode strategier og tiltak. Overskriften burde også inkludere begrepet ENØK ettersom mange tiltak handler om dette. Felles for så godt som alle er at det ikke er angitt mange forventede samarbeidspartnere ut over at dette skal jobbes med av Innlandet fylkeskommune og energiselskaper. Skal vi lykkes må forventede samarbeidspartnere konkretiseres i større omfang og involveres i dialog om tiltak og prosjekter.

Planens pkt 3.6.1 underpunkt 6 angir opprettelsen av et regionalt energiforum etter mal av regionalt planforum. Så vidt vi kan se er dette begrenset til et forum mellom fylket og kommuner. Museene i Innlandet mener vi kan bidra positivt inn i denne utfordringen, både med hva vi selv gjør, vår kompetanse og våre kommunikasjonsmuligheter og bør, sammen med næringslivsaktører og andre interessenter i problemstillingen, vurderes som deltakende i et slikt forum.

På vegne av Museumsforum Innlandet

Sven Inge Sunde
Administrerende direktør Anno Museum AS

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevet signatur.